

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра рослинництва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Володимир ГАНГУР

«_____» _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ПРАКТИКА

освітньо-професійна програма Еколого – економічне рослинництво
спеціальність **201 Агрономія**
галузь знань **20 Аграрні науки та продовольство**
освітній ступінь **Магістр**

Полтава
2022 – 2023 н. р.

Розробник:

Шакалій Світлана, доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук

Робоча програма практики розглянута та схвалена

на засіданні кафедри рослинництва

Протокол від 01 вересня 2022 р. №1

Завідувач кафедри рослинництва

Володимир ГАНГУР

Робоча програма практики схвалена

Радою з якості вищої освіти спеціальності 201 Агрономія

Протокол від 02 вересня 2022 р. №1

Голова Ради з якості вищої освіти

спеціальності 201 Агрономія

Ольга БАРАБОЛЯ

1. Опис практики

Опис науково-дослідної практики

Елементи характеристики	201A_мд_2022 ЕЕР
Загальна кількість годин	315
Семестр	2
Кількість кредитів	10,5
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
Рік навчання (курс)	1
Вид підсумкового контролю	<i>диференційований залік</i>

2. Заплановані результати навчання

Метою науково - дослідної практики є опанувати сучасні технології та методи використання інноваційних процесів в агропромисловому комплексі під час проектування та реалізації екологічно-безпечних, економічно ефективних технологій виробництва, зберігання та переробки продукції рослинництва та відтворення родючості ґрунтів різних агроландшафтів.

Завдання науково – дослідної практики:

- проведення агроекономічного аналізу діючої в господарстві системи землеробства;
- збирання фактичного матеріалу про виробничу діяльність господарства;
- аналізування структури рослинницької галузі господарства і технологій вирощування сільськогосподарських культур;
- вивчення структури та стану кормовиробництва в господарстві;
- проведення підготовки здобувачів вищої освіти до самостійної роботи на посадах фахівців;
- вивчення системи передпосівного обробітку ґрунту під ранні та пізні ярові культури;
- проведення підготовки насіння сільськогосподарських культур до сівби;
- вивчення системи захисту рослин засобами догляду;
- ознайомлення з післяпосівним обробітком ґрунту та доглядом за посівами;
- вивчення системи налаштування сільськогосподарської техніки;
- навчитися практично налагоджувати сільськогосподарські машини та знаряддя на виконання тих чи інших технологічних операцій;
- вміння використовувати результати наукових досліджень щодо забезпечення інтенсивних технологій, враховуючи їх особливості та користуючись передовим досвідом їх впровадження, розробляти наукові основи інтенсивних технологій вирощування сільськогосподарських культур;

- обґрунтування завдання досліджень, обрання методів експериментальної роботи, інтерпретування та представлення результатів наукових експериментів, впровадження їх у виробництво;
- навчання самостійно організовувати та проводити наукові дослідження з використанням сучасних методів аналізу ґрунтових та рослинних зразків.

Проходження науково – дослідної практики сприяє формуванню компетентностей:

1. Здатність керувати колективом, забезпечувати розвиток персоналу, толерантно сприймати соціальні, етичні та культурні відмінності.
2. Здатність аналізувати та оцінювати сучасні проблеми, перспективи розвитку та науково-технічну політику в сфері агрономії.
3. Здатність створювати нові технології та застосовувати сучасні технології агрономії, враховуючи їх особливості та користуючись передовим досвідом їх впровадження, розробляти наукові основи технологій вирощування сільськогосподарських культур.
4. Здатність оцінювати придатність земель для вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням вимог щодо забезпечення кількості та якості продукції.
5. Здатність дотримуватися правил охорони праці під час здійснення фахової діяльності.
6. Здатність розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері агрономії.
7. Здатність презентувати результати професійної та наукової діяльності фахівцям і нефахівцям.
8. Здатність самостійно організовувати та проводити наукові дослідження з використанням загальноприйнятих методів і стандартів ґрунтових і рослинних зразків.
9. Здатність розробляти та застосовувати екологічно безпечні; економічно ефективні та енергозберігаючі технології вирощування сільськогосподарських культур.
10. Здатність адаптувати технології вирощування сільськогосподарських культур до мінливих погодних умов та біокліматичного потенціалу зони вирощування.
11. Здатність моделювати технології вирощування сільськогосподарських культур на основі використання сучасних сортів і гібридів, біологізованих систем захисту рослин, обробітку ґрунту, удобрення та інноваційних технічних рішень для агроформувань з різним рівнем ресурсного забезпечення.

Результати навчання:

1. Використовувати методологію наукових досліджень, спеціальні методи та інструменти експериментальних досліджень, сучасні методи обробки даних для розв'язання складних задач агрономії.

2. Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання складних теоретичних та/або практичних задач і проблем агрономії.
3. Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.
4. Здійснювати пошук необхідної інформації та оцінювати її в науково-технічній літературі, аналізувати, обробляти та оцінювати цю інформацію.
5. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження в сфері агрономії, аналізувати результати, обговорювати висновки.
6. Оцінювати та аналізувати сучасний асортимент мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин, продуктів біотехнологій з метою розробки науково обгрунтованих систем їхнього застосування.
7. Розробляти та реалізовувати проекти екологічно безпечних прийомів і технологій виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням особливостей агроландшафтів та економічної ефективності.
8. Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними, приймати ефективні рішення оцінювати та порівнювати альтернативи, аналізувати ризики.
9. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для обговорення результатів професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері аграрних наук та продовольства.
10. Здійснювати ефективне управління персоналом і ресурсами, забезпечувати професійний розвиток персоналу, об'єктивно оцінювати результати діяльності колективу та внесок його учасників до цих результатів.
11. Здійснювати бізнесове проектування та маркетингове оцінювання виконання і впровадження інноваційних розробок.
12. Добирати оптимальну стратегію господарювання в агрономії, у тому числі за нечіткості цілей і невизначеності умов.
13. Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії.
Результати навчання визначені Університетом
14. Організовувати результативні і безпечні умови роботи.
15. Розробляти відповідну систему заходів, спрямованих на послаблення негативного впливу екстремальних метеорологічних факторів та їх наслідків на посіви сільськогосподарських культур.
16. Розробляти та удосконалювати заходи щодо біологізації рослинництва з урахуванням диференційованого використання природних і місцевих сировинних ресурсів.
17. Визначати потенційну продуктивність культурних рослин і її варіювання залежно від погодних умов, родючості ґрунтів та рівня інтенсивності технологій, із врахуванням принципів еколого-біологічного рослинництва.
18. Проводити поетапне впровадження науково-обгрунтованих систем землеробства в умовах конкретного господарства, з відповідним забезпеченням вітчизняною та зарубіжною технікою, враховуючи потреби виробництва та використовуючи наукові рекомендації.

19. Володіти економічними категоріями та здійснювати аналіз економічної діяльності функціонування аграрних підприємств.
20. Здійснювати маркетингову діяльність у сфері аграрного бізнесу відповідно до умов, що склалися в певні періоди функціонування ринку продукції рослинництва.

3. Програма практики

Тема 1. Загальна характеристика господарства.

Структура господарства (виробнича, організаційна, управлінська) та організація його діяльності. Функціональні обов'язки керівників та спеціалістів різних рівнів. Розмір та склад управлінського апарату. Методи керівництва господарством і його підрозділами. Система контролю за роботою підрозділів. Аналіз результативних показників діяльності підприємства.

Тема 2. Агроекономічний аналіз системи землеробства.

Грунтово-кліматичні та економічні умови господарства (місце розташування, відстань до місць і пунктів реалізації продукції, клімат, ґрунти). Внутрішньогосподарську спеціалізацію господарства, його розміри (структуру товарної продукції, вартість основних виробничих фондів, валової продукції, площу сільськогосподарських угідь, кількість працівників). План землекористування, склад сільськогосподарських угідь, систему сівозмін, розміри та структуру посівних площ. Структуру господарства (кількість відділень, різного роду підрозділів);

Тема 3. Система насінництва в господарстві.

Підбір сортів та гібридів. Визначення посівних якостей насіння. Підготовка земельних ділянок під насіннєві посіви. Проведення сортових та видових прополок насіннєвих посівів.

Тема 4. Технологія вирощування сільськогосподарських культур.

Технологічні карти (зміст, призначення, порядок розробки та розрахунок витрат). Сільськогосподарська техніка для обробки ґрунту. Налагоджування сільськогосподарських машин та знарядь для виконання технологічних операцій. Система передпосівного обробки ґрунту. Підготовка насіння до сівби. Догляд за рослинами в період сходи – збирання. Розрахунки доз добрив та норм висіву. Збирання врожаю.

Тема 5. Технологія зберігання та переробки продукції рослинництва.

Вологість зернової продукції під час збирання. Підготовка складських приміщень до зберігання сільськогосподарської продукції. Закладання насіння та зерна на зберігання. Технологія переробки продукції рослинництва.

Тема 6. Індивідуальне завдання.

Залежно від професійного спрямування, наукових інтересів та особистих побажань студент повинен розробити висновки та обґрунтовані пропозиції що до вдосконалення окремого напрямку роботи підприємства або впровадження інновації.

4. Структура (тематичний план) практики

Структура (тематичний план) науково-дослідної практики

Назви теми	Кількість годин
Тема 1. Загальна характеристика господарства	45
Тема 2. Агроекономічний аналіз системи землеробства	45
Тема 3. Система насінництва в господарстві	45
Тема 4. Технологія вирощування сільськогосподарських культур	45
Тема 5. Технологія зберігання та переробки продукції рослинництва	45
Тема 6. Індивідуальне завдання	90
Всього	315

5. Індивідуальні завдання з науково-дослідної практики

Залежно від професійного спрямування, наукових інтересів та особистих побажань здобувач вищої освіти розробляє висновки та обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення окремого напрямку роботи підприємства або впровадження певної інновації.

В іншому випадку здобувачу-практиканту пропонується виконати індивідуальне завдання за однією із запропонованих тем. Обсяг виконаного завдання має бути не менше, ніж 2-3 стор. Тематика індивідуального завдання може змінюватися залежно від теми майбутньої магістерської роботи і має бути узгоджена із керівником виробничої практики.

Теми індивідуального завдання:

1. Продуктивність пшениці озимої залежно від сорту.
2. Вплив регуляторів росту на формування насінневої продуктивності сої.
3. Вплив мінерального живлення, попередники та норми висіву на урожайність та якість пшениці озимої.
4. Формування зернової продуктивності кукурудзи залежно від різних доз універсального багатоконпонентного добрива.
5. Вплив позакореневого внесення регуляторів росту на продуктивність цукрових буряків.
6. Вплив попередників на урожайність та якість зерна пшениці озимої м'якої.
7. Ефективність комплексного застосування хелатних мікродобрив під час вирощування сої.
8. Вплив попередників на продуктивність та технологічні якості коренеплодів цукрових буряків.
9. Ефективність застосування різних норм регуляторів росту на посівах ячменю ярого.

10. Вплив способів обробітку ґрунту на продуктивність конюшини лучної.
11. Вплив екологічних і технологічних заходів на вибір укосу насінневого травостою люцерни.
12. Вплив агротехнічних заходів та сортових властивостей на врожайність картоплі.
13. Вплив агротехнічних заходів та сортових властивостей на формування продуктивності меліси лікарської.
14. Урожайність зерна кукурудзи залежно від передпосівної обробки насіння.
15. Формування насінневої продуктивності висадків цукрових буряків за позакореневого внесення регуляторів росту.
16. Формування продуктивного потенціалу та технологічних якостей коренеплодів цукрових буряків за різних систем хімічного захисту їх посівів від бур'янів.
17. Урожайність озимого жита за різних агротехнічних прийомів його вирощування.
18. Аналіз насінневої продуктивності сортів проса за різних норм висіву та строків сівби.
19. Формування продуктивного потенціалу ріпаку озимого за різних строків сівби.
20. Особливості формування продуктивності звіробою звичайного залежно від схем розміщення рослин.
21. Вплив способів збирання врожаю на продуктивність цукрових буряків та якість цукросировини.
22. Ефективність застосування інокулянтів у технології вирощування сої.
23. Вплив способів основного обробітку ґрунту на урожайність кукурудзи.
24. Вплив регуляторів росту на урожайність і якість насіння гірчиці сарептської.
25. Вплив комплексних хелатних добрив на урожайність і якість насіння ріпаку озимого.
26. Ефективність передпосівної обробки у формуванні насінневої продуктивності соняшника.
27. Вплив удобрення на урожайність і якість насіння соняшнику.
28. Потенціал продуктивності гороху посівного за оптимізації обробітку ґрунту.
29. Аналіз господарсько-біологічних ознак зразків вики ярої в умовах підприємства.
30. Вплив сортових властивостей тритикале ярого на формування господарсько цінних ознак.
31. Формування продуктивності та якості бульб картоплі залежно від сортових властивостей.

32. Вплив мінерального живлення та норм висіву на врожайність та якість пшениці твердої ярої.

6. Вимоги до баз практики

Виробнича практика проводиться на базах практики. Підприємства (установи, організації тощо), що залучаються для проведення виробничої практики здобувачів вищої освіти, мають відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів, напрям діяльності яких відповідає спеціальності 201 Агрономія;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою здобувачів вищої освіти;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання здобувачам вищої освіти на час проходження практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмам практики (за згодою керівника підприємства (установи, організації тощо) та за наявності відповідних вакансій);
- надання здобувачам вищої освіти права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість наступного працевлаштування випускників академії (на загальних підставах, за наявності вакансій).

7. Організація проведення практики

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики здобувачів вищої освіти між університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл здобувачів вищої освіти за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики здобувачів вищої освіти, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів зі здобувачами вищої освіти;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора університету. Загальну організацію практики та контроль за її

проведенням в університеті здійснює керівник виробничої практики навчального відділу, в інституті – директор, на кафедрах – завідувачі кафедр.

Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Виробнича практика здобувачів вищої освіти проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання здобувачами всіх видів робіт згідно програми практики.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення здобувачам-практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість здобувачів вищої освіти-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб.

На здобувачів вищої освіти-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

Керівник виробничої практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики здобувачів вищої освіти ;
- забезпечує якість проходження практики здобувачів вищої освіти згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам;
- контролює своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до баз практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;
- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;
- перевіряє щоденники, звіти з практики та оцінює результати її проходження здобувачами вищої освіти;
- подає на кафедру звіт керівника виробничої практики;
- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами університету.

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою здобувачів вищої освіти-практикантів згідно з програмою практики;
- знайомить здобувачів вищої освіти-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання;

- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення здобувачем-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;
- контролює ведення щоденника, підготовку звіту здобувачем-практикантом;

- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного здобувача вищої освіти-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Здобувачі вищої освіти, які проходять виробничу практику, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;

- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;

- отримати документи для проходження практики;

- ознайомитися з програмою практики;

- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;

- своєчасно прибути на базу практики;

- дотримуватися правил охорони праці на підприємстві (в установі, організації тощо);

- виконувати завдання, передбачені програмою практики;

- підготувати звітну документацію з практики;

- своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

Перед від'їздом здобувачів вищої освіти на виробничу практику, проводиться інструктаж щодо порядку проходження практики, ведення щоденника, написання звіту про виробничу практику, строків його подання в деканат та захист перед комісією. Безпосередньо перед від'їздом здобувачів вищої освіти на практику їм організують консультації зі всіх розділів програми виробничої практики та інструктаж з охорони праці. Після цього здобувачам вищої освіти видається направлення та практику, програма практики, бланки щоденників.

Практична підготовка розпочинається із ознайомлення з господарством, всією агрономічною та економічною документацією підприємства і триває протягом двох-трьох днів. На основі робочої програми виробничої практики розробляється її календарний план, в якому зазначено всі види робіт. Календарний план проходження практики складається науковим керівником від академії і обов'язково враховується керівником від базового господарства. Далі здобувач вищої освіти, разом із керівником практики від господарства, складає план своєї роботи на весь період виробничої практики. План практики має обов'язково відповідати програмі практики.

Здобувачі вищої освіти можуть проходити практику в господарствах на різних агрономічних посадах: агронома відділення, агронома господарства, помічника агронома тощо.

Керівником від господарства, згідно наказу, призначається головний спеціаліст галузі рослинництва (керівник відділу, головний агроном тощо), який здійснює безпосередній контроль за виконанням програми виробничої

практики. Обов'язки безпосередніх керівників, які призначені від бази практики, зазначені в окремих розділах договорів про надання послуг з практичного навчання здобувачів вищої освіти. Протягом всього терміну виробничої практики здобувач вищої освіти підпорядковується керівнику від господарства, виконує всі його розпорядження в межах компетентності та підпорядковується внутрішньому розпорядку, що діє в господарстві.

Упродовж всього перебування на виробничій практиці здобувач вищої освіти веде щоденник, в якому систематично, грамотно і акуратно висвітлюється зміст виконаних робіт за кожний день із зазначенням агротехнічних вимог до них, термінів проведення та агрегатів, що використовувалися, записує власні спостереження, зауваження та враження виробничого характеру.

Загальною формою звітності здобувачів вищої освіти за виробничу практику є звіт. Оцінюється він керівником від бази практики і подається на рецензування керівнику практики від університету. Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання і оформляється відповідно до вимог чинних нормативних актів (додаток 1).

За день-два до закінчення практики здобувач вищої освіти звільняється від виробничої роботи для оформлення звіту про виробничу практику. Звіт та щоденник перевіряються і підписуються керівником практики від господарства і разом із характеристикою подаються керівнику практики від академії. Захист звіту за результатами виробничої практики здійснюється перед комісією (3-4 особи), склад якої формує директор інституту. Склад комісії та терміни атестації визначаються відповідним розпорядженням директора.

Атестація здобувачів вищої освіти проводиться в академії протягом перших десяти днів після її закінчення. Оцінка за виробничу практику вноситься до екзаменаційної відомості та залікової книжки здобувача вищої освіти і враховується стипендіальною комісією при визначенні розмірів стипендії на рівні з оцінками за теоретичне навчання.

Здобувачу вищої освіти, який частково або повністю не виконав програму виробничої практики з поважних причин, термін її виконання може бути перенесений на інший період із збереженням стипендії.

Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики повністю або частково без поважних причин, може бути надане право повторного проходження практичного навчання в інший час з повним відшкодуванням додаткових освітніх послуг у бюджет університету. Здобувач вищої освіти, який не виконав програму виробничої практики і не атестований за її результатами комісією, відраховується із університету.

8. Вимоги до звітної документації з практики

За результатами проходження виробничої практики здобувачем вищої освіти подається звіт з практики разом зі щоденником на кафедру для реєстрації та керівнику практики від кафедри – для перевірки та оцінювання.

У щоденнику практики здобувач вищої освіти у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник виробничої практики є звітним документом про виконання студентом програми практики. Записи в щоденнику здобувач-практикант веде щоденно, в яких вказується дата, назва технологічного процесу (роботи), в якому він приймав безпосередньо участь, описуються головні складові елементи процесу (роботи): сорти, гібриди культур, попередники, якість підготовки і стан ґрунту, склад агрегату, змінна норма виробітку і фактично виконана робота за зміну, якість роботи, труднощі, недоліки в ході виконання та шляхи їх подолання відхилення у виконанні окремих технологічних процесів від рекомендованих тощо. Обов'язково потрібно вказати, що саме зробив здобувач вищої освіти-практикант щодо організації вказаного технологічного процесу (роботи).

У випадках, коли через несприятливі погодні умови виконання програми виробничої практики стає неможливим, практикант повинен працювати зі звітами про виробничу діяльність господарства за минулі роки, книгою історії полів, рекомендаціями по раціональному використанню добрив та іншими матеріалами, які потрібні для написання звіту про практику. Не допустимими є записи на кшталт «Йшов дощ» чи ін.

Щоденник в обов'язковому порядку підписується керівником практики від господарства, керівником практики від академії викладачем (з загальною оцінкою і зауваженнями), завіряється в кінці проходження практики керівником підприємства. Без щоденника, заповненого згідно з вимогами, звіт про проходження виробничої практики не приймається до захисту, тому що щоденник є основою написання всіх його розділів.

Звіт про виконання здобувачем вищої освіти програми виробничої практики здається ним на кафедру відразу після закінчення практики. Звіт є основним документом для оцінки практики. В ньому здобувач вищої освіти демонструє своє вміння аналізувати та оцінювати найважливіші наслідки господарської діяльності, природно-економічні умови, застосовані в господарстві технологічні прийоми і технології одержання високих урожаїв. Результати господарської діяльності та виробничі показники підприємства здобувач вищої освіти порівнює з досягненнями кращих господарств району, області, України. Робить власні висновки і вносить конкретні пропозиції щодо кожного розділу роботи і щодо подальшого поліпшення роботи господарства в цілому.

Звіт про виробничу практику розглядається керівниками практики від виробництва і академії та супроводжується детальним відгуком про роботу здобувача вищої освіти під час практики. У звіті не допускаються зайві слова, які не мають відношення до конкретного викладу матеріалу та громіздкі теоретичні викладки. Звіт повинен складатися кожним здобувачем вищої освіти окремо: не допускається складання його двома, трьома і більше здобувачами вищої освіти разом. У випадку роботи двох, трьох і більше здобувачів вищої освіти на одному робочому місці одночасно, вони повинні поділити роботу між собою і представити самостійні окремі звіти.

Звіти, виконані тільки на основі літературної викладки у формі розповіді, списані із звітів товаришів по практиці, оцінюються незадовільно і не зараховуються.

9. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів

За підсумками виробничої практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з практики виставляється протягом перших двох теоретичних тижнів після її закінчення головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики. Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі оцінки результатів проходження практики здобувачем вищої освіти, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики; оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики; оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Підсумкова оцінка знань, умінь та навичок студентів, набутих на практиці, визначається за 100-бальною, 4-бальною шкалою та шкалою ЄКТС.

Система оцінювання проходження виробничої практики з агрономії

За 100-бальною шкалою	Рейтинг ЄКТС	За 4-бальною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
1-34	F	

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедр, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки – на вченій раді інституту та університету.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО - ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Схема нарахування балів з науково - дослідної практики здобувачів вищої освіти

Параметри оцінювання	Результат оцінювання, бал
Проходження практики в господарстві	1-59
Оформлення щоденника та звіту	
Захист звіту	1-41
Підсумкова оцінка: кількість балів за 100-бальною шкалою 4-бальною шкалою оцінка ЄКТС	

Критерії та шкала оцінювання виконання звіту з науково – дослідної практики з агрономії та його захист

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	Відсутній звіт
20	Наявний стислий звіт про проходження виробничої практики (щодо проведених робіт у господарстві, аналіз у господарської діяльності підприємства-базы практики тощо). Під час захисту звіту здобувач вищої освіти-практикант показав досить низький рівень теоретичних знань з агрономії, не дав чітких відповідей щодо організаційно-господарської характеристики підприємства - бази практики.
35	У звіті досить повно розкриті питання агрономічної практичної підготовки, відсутня застаріла інформація щодо технологій вирощування культур, проте матеріал подається без критичної оцінки, не виділені проблемні питання діяльності підприємства - бази практики.
41	Наявний якісно виконаний і методично витриманий звіт із виробничої практики, що повністю розкриває сутність виконання здобувачем - практикантом програми практики. Матеріал подано з виділенням і систематизацією всього головного, розкриттям суті та критичною оцінкою висвітлення питання у науковій та практичній площинах. Під час захисту звіту здобувач-практикант вищої освіти показав всебічні, систематичні і глибокі знання навчальних дисциплін фахової підготовки; довів глибокі знання технологій вирощування с.-г. культур, що вирощуються на підприємстві-базі практики; показав ґрунтовні знання організаційно-господарської та економічної характеристики підприємства; відповіді на питання членів комісії – глибокі, ґрунтовні, логічно виважені.

Заповнення щоденника із практики та його оформлення

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
20	Здобувачем-практикантом досить якісно виконана вся робота щодо наповнення щоденника; записи зроблені акуратно і розбірливо; зроблений чіткий аналіз всіх робіт, що виконувались здобувачем-практикантом упродовж проходження виробничої практики; сам щоденник методично правильно оформлений і містить всі необхідні супроводжувальні записи (не менше 90 % потрібної інформації), що свідчить про його здатність порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії.
10	Здобувачем-практикантом виконана достатня робота щодо заповнення відповідних розділів щоденника (не менше 75% потрібної інформації), проте по деяким питанням матеріал поданий із незначними неточностями, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін;
5	Здобувач-практикант під час заповнення відповідних розділів щоденника допустив суттєві помилки, деякі розділи щоденника взагалі неправильно заповнені, відсутній аналіз пройдених етапів практичної підготовки (у щоденнику є всього менше 30 % потрібної інформації).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Богданович Р. П., Гнатенко О. Ф., Петренко Л. Р., Вітвіцький С. В. Дослідження ґрунтів у полі. Методичні вказівки до практичних занять для студентів агрономічного факультету, Київ: 2001. 46 с.
2. Дмитришак М. Я., Мокрієнко В. А., Юник А. В. Морфобіологічні особливості та технологія вирощування технічних культур. Вінниця: «Нілан-ЛТД», 2017. 484 с.
3. Єщенко В. О., Копитко П. Г., Костогриз П. В., Опришко В. П. Основи наукових досліджень в агрономії. Вінниця: ПП «ТД «Едельвейс і К»», 2014. 332 с.
4. Каленська С. М., Шевчук О. Я., Танчик С. П. Технологія виробництва продукції рослинництва. К: «Видавничий центр НУБіП України», 2012. 563 с.
5. Лихочвор В. В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур. Київ : «Центр навчальної літератури», 2004. 800 с.
6. Петриченко В. Ф., Лихочвор В. В. Рослинництво. Нові технології вирощування польових культур: підручник. 5-те вид., виправ., допов. Львів: НВФ «Українські технології», 2020. 806 с.
7. Філоненко С. В., Кочерга А. А., Ляшенко В. В. Буряківництво. Лабораторно-практичні заняття. Полтава: «Камелот», 2008. 368 с.
8. Фурсова Г. К., Фурсов Д. І., Сергеев В. В. Рослинництво. Лабораторно-практичні заняття. Ч. II. Технічні та кормові культури. Харків: «ТО Ексклюзив», 2008. 380 с.

Допоміжні

1. Бобро М. А., Танчик С. П., Алімов Д. М. Рослинництво. Лабораторно-практичні заняття, Київ : «Урожай», 2001. 392 с.
2. Буряківництво. Проблеми інтенсифікації та ресурсозбереження. Київ: НВП ТОВ «Альфа-стевія ЛТД», 2007. 486 с.
3. Гаврилюк Г. Р., Вознюк Л. Ф., Живолуп Г. І. і інші. Підготовка до роботи машинно-тракторних агрегатів та виконання механізованих робіт. Посібник для навчальної практики з курсу «Механізація с.-г. виробництва» для студентів вищих аграрних закладів освіти II-IV рівнів акредитації за напрямом 201 Агрономія. Київ: Аграрна освіта, 2000. 67 с.
4. Ермантраут Е. Р., Малиновський А. С., Дідора В. Г. Методика наукових досліджень в агрономії: навч. посібник. Житомир: ЖНАЕУ, 2010. 124 с.
5. Єгоршин О. О., Лісовий М. В. Математичне планування польових дослідів та статистична обробка експериментальних даних. Харків, 2005. 193 с.
6. Жатов О. Г., Каленська С. М., Мельник А. В. Технічні культури: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2015. 358 с.
7. Зінченко О. І., Салатенко В. Н., Білоножко М. А. Рослинництво. Київ: Аграрна освіта, 2001. 587 с.
8. Іващенко О. О. Бур'яни в аграфітоценозах. Проблеми практичної гербології. Київ: Світ, 2003.

9. Каленська С. М., Шевчук О. Я., Дмитришак М. Я. та ін. Рослинництво. Київ: Віпол, 2005.
10. Комплексная система возделывания сахарной свёклы в Украине. Рекомендации фирмы BASF. Киев: Изд. отдел ф. BASF, 2008.
11. Корнієнко С. І., Балан В. М., Петриченко С. М. Виробництво насіння цукрових буряків у східному Лісостепу України (агротехнологічний проект). Київ: Нічлава, 2007.
12. Мельник А. В. Рослинництво з основами технології переробки. Практикум : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. за ред. А. В. Мельника, В. І. Троценка. Суми: Університетська книга, 2017. 383 с.
13. Мельник А. В.. Агробіологічні особливості вирощування соняшнику та ріпаку ярого в умовах Північно-східного Лісостепу України. Аналітичний огляд та результати досліджень: монографія. Суми: Університетська книга, 2017. 229 с.
14. Рослинництво. Лабораторно-практичні заняття. За ред. М. А. Бобро, С. П. Танчика, Д. М. Алімова. Київ: Урожай, 2001.
15. Рослинництво. Модульний метод з тестового контролю і рейтинговою оцінкою знань студентів на ПЕОМ. О. М. Куценко, А. А. Кочерга, Л. Ф. Бондарева та ін. Київ: Центр навчальної літератури. 2005.
16. Хоміна В. Я., Загородний М. В. Хміль. Тернопіль: Медобори, 2011. 216 с.

Інформаційні ресурси

1. Інститут олійних культур НААН України. URL: <http://imk.zp.ua>
2. Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України. URL: <http://sugarbeet.gov.ua>
3. Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН. URL: <http://www.yuriev.com.ua>
4. ННЦ «Інститут землеробства НААН». URL: <http://zemlerobstvo.com>
5. Дослідна станція луб'яних культур Інституту сільського господарства Північного Сходу НААН України. URL: <http://ibc-uaas.at.ua/>
6. Журнал «Агроном». URL: <http://agronom.com.ua>
7. Журнал «Зерно». URL: <http://www.zerno-ua.com>
8. Журнал «Пропозиція». URL: <http://www.propozitsiya.com>
9. Журнал «Цукор України». URL: <http://sugarua.com>
10. Журнал «Цукрові буряки». URL: <http://sugarbeet.gov.ua/category/pr/zhurnal-tsb>

ДОДАТОК 1

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАВЧАЛЬНО – НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ

Кафедра _____

ЗВІТ

з _____ практики

студента ___ курсу _____ групи

СВО _____

освітньо - професійної програми _____

спеціальності _____

База практики:

_____ району _____ області

Керівник практики від бази практики:

_____ Керівник практики від кафедри:

Захист звіту відбувся: _____

Оцінка: за 4 – бальною шкалою _____

за 100 - бальною шкалою, оцінка ЄКТС _____

Члени комісії: _____

Полтава – 20____ рік

Характеристика кліматичних умов

2. Метеорологічні умови господарства

Місяці	Середня багаторічна температура повітря, °С	Середня багаторічна кількість опадів, мм
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
За рік		

3. Структура посівних площ в середньому за останні 3 роки

№ п/п	Посівні площі сільськогосподарських культур	Площа, га	% до землі в обробітку
Всього в обробітку	Рілля		
1	Озимі зернові – всього		
	в т.ч.		
2	Ярі зернові - всього		
	в т.ч.		
3	Зернобобові - всього		
	в т.ч.		
4	Технічні – всього		
	в т.ч.		
5	Багаторічні трави - всього		
6	Овочі		
7	Пари – всього		
	в т.ч.		

4. Урожайність основних сільськогосподарських культур за останні 3 роки, т/га

Сільськогосподарські культури	Роки			Середня, т/га
	20__	20__	20__	

5. Валовий збір основних сільськогосподарських культур за останні 3 роки, т

Сільськогосподарські культури	Роки			Середній, т
	20__	20__	20__	

6. Наявність сільськогосподарської техніки

№	Назва	Марка	Кількість, шт.
1			
2			
3			
4			
5			
6			

8. Сівозміни господарства

Сівозміна	№ поля	Чергування культур	Площа, га
1. польова			
Всього			
2. польова			

Всього			
Всього		орних земель	

7. Набір сортів (гібридів) сільськогосподарських культур для вирощування в господарстві

Культура	Сорт (гібрид)	Рекомендована зона вирощування	Напрямок використання	Група стиглості	Тип інтенсивності

3. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

ДОДАТКИ